

Etableringskoordinator
Viktoria Hansson
0410-73 30 80, 0708-81 76 86
viktoriam.hansson@trelleborg.se

Arbetsmarknadsnämnden

Nytt regelverk för nyanländas etablering

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna redovisningen och ger förvaltningen i uppdrag att inarbeta förändringarna i verksamheten inför 2018.

Bakgrund

Den 1 januari 2018 träder det nya regelverket i kraft. Genom regeländringarna harmoniseras regelverket för nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet i större utsträckning med det regelverk som gäller för övriga arbetssökande. Syftet med det nya regelverket är att minska onödig administration och skapa förutsättningar för ökad flexibilitet och effektivitet i etableringen. Detta bör på sikt kunna leda till en bättre etablering för individen. Harmoniseringen innebär i korthet:

- att rättigheten till etableringsplan tas bort och ersätts med anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program,
- att individuell handlingsplan införs,
- att ett proportionerligt åtgärdssystem införs för nyanlända motsvarande det som i dag gäller för övriga arbetssökande, vilket inbegriper bl.a. varning och avstängning, samt
- att handläggningen av etableringsersättningen flyttas från arbetsförmedlingen till försäkringskassan.

Det nya regelverket gäller för nyanlända som skrivs in från årsskiftet eller för etableringssökande vars plan behöver förnyas. Regelverket preciseras enligt lag (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare samt i förordning (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser.

Möjliga följder och konsekvenser

Kraven kommer förhoppningsvis bli tydligare för individen vilket också på sikt kommer leda till en ökad flexibilitet och effektivitet i etableringen.

Regeringen bedömer att de föreslagna förändringarna inte föranleder några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen eftersom kommunerna redan i dag, vid behov, ansvarar för den målgrupp som förslaget omfattar.

Kommunens arbetsmarknads- och samhällsorientering, SFI samt andra arbetsmarknadsinsatser kommer falla inom ramen för det arbetsmarknadspolitiska programmet. Arbetsförmedlingen kommer, liksom idag, fortsättningsvis att ansvara för samordningen av nyanländas etablering, i samverkan med kommunen. Arbetsmarknadsförvaltningen behöver kommunicera ut sina insatser för att arbetsförmedlingen fortsatt ska anvisa de sökande till insatserna.

Att nyanlända kommer omfattas av ett proportionerligt åtgärdssystem innebär att den som inte deltar i de insatser som bedöms som nödvändiga för att få ett arbete skulle kunna förlora delar av eller hela sin etableringsersättning.

Eftersom fler sökande eventuellt kan diskvalificera sig från programmet då Arbetsförmedlingen skulle kunna stänga av fler individer kan det komma att leda till att fler söker försörjningsstöd i kommunen. Alternativt betalas lägre etableringsersättning ut om individen inte tar ansvar för sin planering, vilket skulle kunna leda till att fler söker det kompletterande försörjningsstödet. Eftersom individen hos Arbetsförmedlingen tackat nej till insats och/eller brutit sin planering på annat sätt blir det eventuellt ett avslag på kommunens försörjningsstöd också. Nyanländas behov ska i största möjliga mån tillgodoses genom statliga ersättningar och gruppen ska förskonas från att söka ekonomiskt bistånd innan, under och efter etableringen. Detta föranleder dock intensifierad dialog med den lokala Arbetsförmedlingen för att hitta sätt för individen att återgå till Arbetsförmedlingens program.

I dagsläget är det oklart ifall etableringsersättningen kommer hamna ur fas på grund av att ett nytt system ska införas, dock är ledtiderna inte klara än. Det finns m.a.o. indikationer och en risk för att "glappet" kommer öka under övergångsperioden. Under detta glapp kommer kommunen istället behöva ta det yttersta ekonomiska ansvaret. Förändringen kräver därför en successiv och synkad överflyttning där Försäkringskassans system dockar i Arbetsförmedlingens.

Om det idag finns i snitt 20 personer per månad som erhåller försörjningsstöd i väntan på att etableringsersättningen ska påbörjas, vilket innebär en kostnad på cirka 150 tkr. Dessa kostnader täcks genom schabloner från Migrationsverket. Om glappet förlängs är schablonerna från Migrationsverket inte tillräckligt. För varje månad extra som det dröjer för individerna att erhålla etableringsersättning, så kostar detta alltså kommunen ytterligare 150 tkr.

Att etableringen blir en del av ett arbetsmarknadspolitiskt program skulle alltså kunna leda till att fler nyanlända skrivs in på arbetsmarknadsförvaltningen. För att hantera de framtida förändringarna blir det än mer viktigt med samverkan och högre krav på kommunikation mellan arbetsmarknadsförvaltningen och Arbetsförmedlingen. Kommunen har en central och viktig roll för nyanländas etablering. Det finns möjlighet att anpassa kommunens insatser som kan bidra till en effektivare etableringsprocess. Att synkronisera insatserna så att de dockar i varandra leder till en ökad flexibilitet och effektivitet för den nyanländas etablering.

Rune Brandt
Tf förvaltningschef

Viktoria Hansson
Etableringskoordinator